

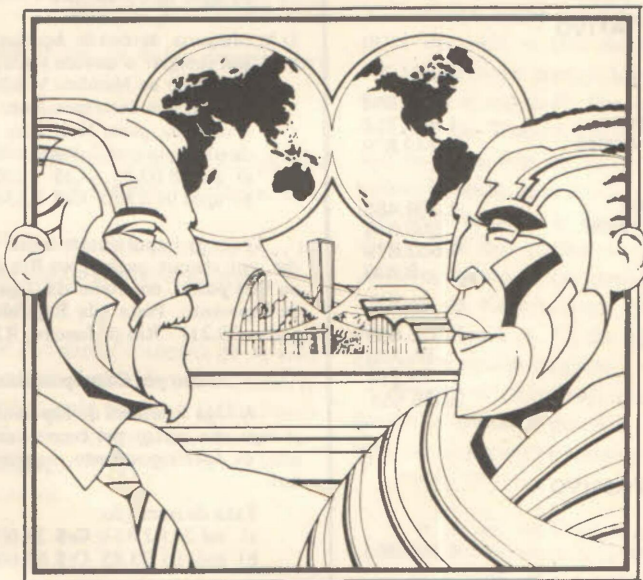
BRAZILA ESPERANTISTO

79-a Jaro

Jul-Sep 1985

N-ro 286

21-a Brazilia Kongreso de Esperanto



17-21 Julio 1985
Belo Horizonte

Jul-Sep 1985

79-a Jaro

N-ro 286

Brazila Esperantisto
("O Esperantista Brasileiro")

Oficiala organo de Brazila Esperanto-Ligo,
societo de publika utileco, laŭ registara
dekreto n-ro 4.356, 26/10/1921

Respondeca Direktoro: Fernando Marinho
Redaktoroj: Luiz A. B. Martins kaj Joel Manso

Administracio kaj Redakcio
Praça da República, 54 - 2º
20211 - Rio de Janeiro, RJ, Brazilo

Senpaga por anoj de B.E.L.
Eksterlande: 20 respondkuponoj

**LIGA BRASILEIRA
DE ESPERANTO**
Balanco 1984

ATIVO

Disponível

Caixa	307.964
Bancos c/movimento	1.641.714
Caderneta de Poupança	1.249.879

Realizável

Devedores diversos	1.359.486
Devedores p/ R. Postal	508.616
Livros	4.653.879
Ações	2.206

Imobilizado

Biblioteca	6.830
Móveis	65.770
Máquinas	29.210
	<u>9.825.554</u>

PASSIVO

Exigível

Credores Diversos	4.165.800
-------------------	-----------

Pendente

Anuidades antecipadas	899.000
-----------------------	---------

Não exigível

Patrimônio	4.760.754
	<u>9.825.554</u>

Aloisio Sartorato
Tesoureiro

Fernando Marinho
Presidente

Liga Brasileira de Esperanto

**Quota anual de adesão
1985**

M S categoria destinada aos que não são esperantistas mas simpatizam com o movimento; o sócio tem direito a utilizar a Biblioteca e o serviço de livros, participar das atividades sociais e receber os boletins editados pela Liga. Inscrição:

- a) até 28.02.85 Cr\$ 7.000
- b) após 01.03.85 Cr\$ 15.000

M 1 categoria destinada àqueles que já estão integrados no movimento esperantista; recebe o mesmo que o M S. Inscrição:

- a) até 28.02.85 Cr\$ 21.000
- b) após 01.03.85 Cr\$ 45.000

M 2 tem os mesmos direitos que o M 1. Paga uma quota mais alta para auxiliar a B.E.L. e o movimento. Inscrição:

- a) até 28.02.85 Cr\$ 63.000
- b) após 01.03.85 Cr\$ 135.000

D M categoria destinada àqueles que desejam integrar o quadro social da Liga na qualidade de Membro Vitalício. Paga a importância correspondente a 30 vezes o valor da quota M 1. Tem os mesmos direitos que o M 2. Pagamento:

- a) até 28.02.85 Cr\$ 630.000
- b) após 01.03.85 Cr\$ 1.350.000

Todas as importâncias devem ser remetidas, em cheque pagável no Rio de Janeiro, ou vale postal, em nome da Liga Brasileira de Esperanto: Praça da República, 54 2º andar, 20.211 - Rio de Janeiro, RJ.

Curso por Correspondência

A Liga Brasileira de Esperanto mantém os seguintes cursos por correspondência: básico, de aperfeiçoamento, superior e magistral.

Taxa de inscrição:

- a) até 28.02.85 Cr\$ 28.000
- b) após 01.03.85 Cr\$ 60.000

A taxa de inscrição é a mesma para todos os cursos.

Os cursos são privativos dos sócios da Liga.

A inscrição para os cursos por correspondência poderá ser feita em qualquer época do ano.

RAPORTO DE LA ESTRARO RILATA AL 1984

Estimataj Samideanoj,

Laŭ la Statuto, ni prezentas al vi la Raporton de la Estraro rilatan al 1984.

1. *Estraro kaj Konsilantaroj.* Dum la jaro 1984, okazis neniŭ ŝanĝo en la Estraro, kiu konsistas el jenaj nomoj: Prezidanto: Fernando Marinho; Vicprezidanto: Floriano Pessoa; Ĝenerala Sekretario: Luiz Alberto Martins; Unua Sekretario: Joel Manso; Dua Sekretario: Valéria Santiago; Kasisto: Aloísio Sartorato.

Rilate al la *Konsultiĝa Konsilantaro*, okazis nur unu ŝanĝo pro la neatendita forpaso de nia karmemora D-ro Braz Cosenza, kiu estis anstataŭita de D-ro Álvaro Fausto de Souza. Jen la listo de la konsilantoj: Álvaro Fausto de Souza (RJ), Carlos A. S. Cunha (SP), Francisco Barbosa Filho (CE), Geraldo Mattos (PR), Ivo Sanguinetti (RS), Ivon Barbosa (SP), Jannes M. Mabesoone (PE), José Passini (MG), Leopoldo H. Knoedt (BA), Sírío Silva (RJ), Walter A. Francini (SP), Walter Boppré (SC).

Kontrolo Konsilantaro. Jorge de Oliveira, Mário Ritter Nunes, Sylla Chaves.

2. *Sekretariaj Servoj.* En 1984, estis ekspeditaj 471 leteroj; 68 fakturoj, 1026 enspezoj, 126 rembursoj enspezoj, 19000 ekzempleroj de *Esperanto Notícias*, 12000 ekzempleroj de *BEL-Infomas*, kaj 4000 ekzempleroj de *Brazila Esperantisto*, 4000 prospektoj kaj aliĝiloj. Entute pli ol 40000 sendaĵoj.

Krom la estraranoj mem kaj la dungita junulo Ronaldo de Oliveira, aktivis en nia sidejo, kiel volontuloj jenaj amikoj: José Rabelo de Paula, Elma do Nascimento, Arnaldo Lara, Armando Lara, Manoel Lara, Lair Iotti Lara, Mônica Gomes Boller, Givanildo Ramos da Costa, Ricardo França, Alfredo Aragón Guerrero, Elina Guerrero, Mário Ritter Nunes, Jurguy Scherpel.

Ni kalkulis kun la laboro de pluraj aliaj sindediĉaj amikoj, kiuj plenumis specifajn taskojn ekster la Ligo, kiel ekzemple Ruy Albuquerque, Sylla Chaves, May Bijeleveld, José Bonifácio, Jorge Campos de Oliveira kaj aliaj.

3. *Membraro.* Fine de 1984 estis enskri-

bitaj 509 membroj kontraŭ 472 en 1983 kaj 425 en 1982:

	1982	1983	1984
MS	226	288	300
M1 oo	143	135	147
M2	31	23	24
DM	23	30	34
BM	2	2	4
	425	478	509

4. *Perado. U.E.A.* — En 1984 malkreskis la kvanto da individuaj membroj, kiuj pagis siajn kotizojn pere de B.E.L., ne nur pro la inflacio kaj pro la postuloj koncernaj al sendado de mono eksterlanden sed pro tio, ke aliaj institucioj kaj privatuloj sukcesis trovi manieron ankaŭ peradi por U.E.A. Aliflanke la situacio de Aligitaj Membroj pliboniĝis. La fina rezulto, laŭ kvanto da membroj, estas pozitiva. Jen la ciferoj:

	1983	1984
MJ	7	3
MJ (K)	4	4
MA	141	65
MA (K)	17	3
IM	169	75
AM	130	220
AM (J)	77	89

En 1983, IM + AM = 376; en 1984, 384.

Heroldo — Dum 1984, B.E.L. peradis por *Heroldo de Esperanto*, sed la kvanto da abonantoj estis relative malalta: 19 abonantoj.

El Popola Ĉinio — B.E.L. peris 45 abonantojn dum 1984.

5. *Kursoj. Diplomoj.* Regule okazis kursoj en klaso kaj per korespondado. Jen la komparo inter la kvanto da diplomoj aljuĝitaj de B.E.L. dum la du lastaj jaroj, laŭ niveloj:

	1983	1984
Baza	59	84
Progresiga	16	57
Supera	11	07
	86	148

Kursgvidantoj: Celso Martins, José Bonifácio, May Bijelefeld (Baza kaj Progresiga); Jorge Campos de Oliveira (Supera); Flóriano Pessoa (Supera kaj Profesora).

6. *Periodaĵoj*. Aperis 4 numeroj de "Brazila Esperantisto", 13 de "Esperanto Notícias", 8 de "B.E.L. Informas". Luiz Alberto Martins respondicis pri "Brazila Esperantisto" kaj Aloisio Sartorato pri la ceteraj periodaĵoj.

7. *Eldona Agado*. En 1984, estis eldonitaj de B.E.L. jenaj verkoj: 4-a eldono de "Vocabulário Port-Esp/Esp-Port, de Carlos Domingues; diskoj: "Paco, Amo kaj Naturo", "Kantu kaj Lernu n-ro 3", "La Bufo", ĉiuj verkitaj de Sylla Chaves; libretoj: 3 didaktikaj kantaroj, de Sylla Chaves.

8. *Societaj Kunvenoj*. Okazis du ĝenerallaj kunsidoj, pluraj sabataj kulturkunvenoj kaj jenaj prelegoj: en Majo: "Zagreba Metodo", (Ivica Spoljarec-Štef); en Junio: "Hodiaŭa Jugoslavio" (Ivica Spoljarec-Štef); "Universaleco de U.E.A." (Victor Sadler); en Oktobro: "Delegita Reto de U.E.A." (Ivon Barbosa); en Decembro: "Zamenhof kaj sia verkaro" (Paulo Sérgio Viana). Krom ĉi tiuj prelegoj, okazis la lanĉo de la disko "La Bufo" de Sylla Chaves kaj prezentado de du aŭdvidaj programoj.

9. *Renkontiĝoj*. B.E.L. sendis reprezentantojn al jenaj kunvenoj: III-a Sudbrazila Renkontiĝo de Esperanto, en Florianópolis (Carlos A. S. Cunha), I-a Semajno Spiritista-Esperantista, en Rio de Janeiro (Celso Martins), Inaŭguro de Kurso ĉe A.A.B.B., en Rio de Janeiro (Fernando Marinho), Solenaĵo ĉe Niterói Esperanto-Klubo, la 15-an de Decembro (Aragón Guerrero).

10. *Kongreso*. Kiel elstara okazaĵo dum la pasinta jaro ni mencias la 20-an Brazilan Kongreson de Esperanto, kies ĉeftemo estis Integriĝo en la Brazilan Esperanto-Movado. Aŭspiciis tiun Kongreson B.E.L., K.K.E. kaj B.K.E. Al Esperanto-Asocio de São Paulo kaj al la diligentaj samideanoj el la Organiza Komitato la brazila esperantistaro ŝuldas la plej sinceran dankon.

11. *Finanĉa Raporto*. El la Finanĉa Raporto, kiun nia kasisto Aloisio Sartorato prezentis al vi, vi konstatis, ke la finanĉa

situacio estis kontentiga.

12. *Finaj Vortoj*. Jen estas la Raporto de la Estraro, kiun ni redaktis fine de Decembro 1984. Kompreneble ĝi estas konciza, sed ni estas al via dispono por ia ajn klarigo. Sed permesu, ke ni aldonu al la Raporto la saĝajn vortojn de samideano Renée Triolle, ĝenerala sekretario de Unuiĝo Franca por Esperanto, publikigitajn en la revuo "Franca Esperantisto", Majo-Junio 85. La tri lastaj vortoj de la sekvanta teksto anstataŭas la vortojn "Unuiĝo Franca por Esperanto".

"Jes, sinjoro, la loko de la internacia lingvo, kiu celas rilatigi la homojn sen interveno de tradukisto, liveri al la tuta homaro kulturilon, kaj fariĝi ĉies komunikilo estas pli alta, pli elstara, pli originala ol ejo por amikaj bankedoj, fiŝkaptado aŭ pilkludado... Mi plene konsentas kun vi, kaj estas skandalo, ke de cent jaroj Esperanto vivas nur kadre de asociaj rondoj. Sed... ĉu vi iam pripensis, kiu eldonas la afiŝojn, kiujn vi bezonas, la informilojn, pri kiuj vi sopiras, la lernolibrojn, kiujn vi aĉetos, la literaturajn verkojn, kiujn vi propagandas? Ĉu vi iam eskapis la tipan demandon de ĵurnalisto/oficialulo/naivulo: "Kiom da vi estas?" Kion respondi? La sola taksebla cifero estas la nombro da membroj, da aliĝintoj, da abonantoj! Ĉu vi iam pripensis, kiu eliros Esperanton el tiu asocia rondo, se ne ekzistas organizita agado ĉe sciencistoj, politikistoj, universitatanoj, amaskomunikiloj por argumenti, ke Esperanto estas "normala" lingvo? Ĉu vi, en via kampara loko, havas sufiĉe da talentoj kaj da tempo por konviki la tutan mondon, ke Esperanto funkcias, kiel normala vivanta lingvo? La mondo ne kontentiĝas pri onidiroj; ĝi bezonas pruvojn; kaj ĝis la sonĝa momento, kiam la lingvo disvastiĝos tra la aero, sen helpo de esperantistoj aŭ de funkciuloj, necesas prepari dosierojn. Kaj ĉu vi tion faras?

"Sekve, mi preferas labori kadre de serioza asocio, ĉar tiamaniere miaj ideoj, energio kaj tempo ne estas perditaj. Ili profitas ne nur min egoiste sed aliajn homojn. Kaj pro tio mi estas membro de asocio, pro tio mi invitas miajn konatulojn, kiuj ankaŭ parolas Esperanton aliĝi al nacia asocio, kia estas Brazilan Esperanto-Ligo."

Fernando Marinho
Prezidanto

LIGA BRASILEIRA DE ESPERANTO

Relatório Financeiro 1984

Senhores Associados,
De acordo com o art. 15 dos Estatutos Sociais, apresentamos a V.Sas. o Relatório Financeiro, referente ao exercício de 1984.

A programação financeira do exercício em questão foi determinada pela Proposta Orçamen-

tária apresentada pela Diretoria em Assembléia Geral de 20 de outubro de 1983 e aprovada integralmente pelos associados presentes.

Após o registro dos atos e fatos administrativos ocorridos em 1984, chegou-se ao resultado que ora apresentamos abaixo:

DEMONSTRATIVO DA DESPESA E DA RECEITA

	Proposta	Realizada	%
Despesa			
<i>Pessoal</i>			
Salários	2.216.000	1.445.246	16,70
Previdência Social	601.000	226.996	2,62
FGTS	162.000	128.789	1,49
PIS	21.000	8.298	0,10
	<u>3.000.000</u>	<u>1.809.329</u>	<u>20,91</u>
<i>Material</i>			
Material de Consumo	600.000	1.352.910	15,63
<i>Serviços de Terceiros</i>			
Edições Diversas	900.000	2.523.500	29,17
Franquia Postal	600.000	1.182.720	13,67
Reparos e Conservação da Sede	—	660.600	7,63
Telefone	300.000	303.535	3,51
Força e Luz	150.000	128.171	1,48
Despesas Diversas	<u>450.000</u>	<u>692.628</u>	<u>8,00</u>
	<u>2.400.000</u>	<u>5.491.154</u>	<u>63,46</u>
Total da Despesa	6.000.000	8.653.393	100,00
Superávit		3.284.687	
Total Geral		11.938.260	
Receita			
<i>Ordinária</i>			
Anuidades	2.640.000	4.332.350	36,29
Donativos	<u>360.000</u>	<u>318.554</u>	<u>2,67</u>
	<u>3.000.000</u>	<u>4.650.904</u>	<u>38,96</u>
<i>Extraordinária</i>			
Serviços de Cursos	900.000	2.330.800	19,52
Serviços de Livros	1.800.000	2.331.132	19,53
Comissões	240.000	400.373	3,35
Congressos	—	1.106.446	9,27
Aplicações Financeiras	—	774.438	6,49
Receitas Diversas	<u>60.000</u>	<u>344.167</u>	<u>2,88</u>
	<u>3.000.000</u>	<u>7.287.356</u>	<u>61,04</u>
Total da Receita	6.000.000	11.938.260	100,0
Total Geral		11.938.260	

Análise dos Resultados

O exame do "Demonstrativo da Despesa e da Receita" do exercício de 1984 revela um *superávit* da ordem de Cr\$ 3.284.867.

Comparando-se as cifras relativas ao Orçamento aprovado para esse ano e o resultado final apu-

rado, constata-se, inicialmente, que o Orçamento previsto foi ultrapassado em Cr\$ 5.938.260. Isso se deve, sem dúvida, de um lado ao bom desempenho de algumas contas da Receita e, por outro lado, na parcimônia por ocasião da realização de

RECENZO

Zé do Burro (Nouvelles Mémoires d'un Âne ou Malheurs de Sophie) — *Satana Anĝelo*, G.R. Ledon. Eldono de la Aŭtoro por S.A.T. Kovrilo de Flávio Floriano de Moraes. Kompostita de Fonto, 1984.

La verko konsistas el 23 ĉapitroj, 11 verkitaj en la franca lingvo, 8 en la portugala kaj 4 en Esperanto. En "Kompletiga Suplemento" aperas en Esperanto la originalaj tekstoj verkitaj en la Franca kaj Portugala lingvoj.

La centra figuro Zé do Burro-Anĝelo estas jen naiva, simpatia, optimista, jen sarkasma, mokema, ironia, pesimista.

La aŭtoro traktas pri diversaj temoj: la vivo, la morto, Dio, la socio, politikistoj, la amo k.t.p. *Zé do Burro-Anĝelo-Aŭtoro* eksterigas sian nekonformismon pri mondo starigita surbaze de superstiĉoj, antaŭjuĝoj, religio, falsa moralo, fine pri ĉio, kio konsistigas la homan personecon.

Kvankam la pesimismo vidiĝas en diversaj lokoj de la verko, ni sentas, ke la aŭtoro volas per denuncio-akuzo veki ĉe la legantoj la superajn moralajn principojn ekzistantajn kelkkaze burĝone en ĉiu homo.

Jen verko por meditado.

L.A.M.

despesas.

Do lado da Receita, temos a destacar o ingresso de "Receitas não Previstas", como as de "Congressos" (Cr\$ 1.106.446) e as de "Aplicações Financeiras" (Cr\$ 774.438). Outrossim, cabe assinalar o excelente desempenho das Receitas oriundas de "Anuidades" (Cr\$ 4.332.350) e de "Serviços de Cursos" (Cr\$ 2.330.800).

Do lado da Despesa, cumpre informar que o resultado das "Despesas com Pessoal" ficou muito aquém do previsto, tendo em vista a saída da funcionária, cujo salário era em torno de dois salários mínimos mensais, e sua substituição por outro funcionário, cujo salário é de um salário mínimo mensal.

Finalmente, no Balanço da Liga, que adiante transcreveremos, verifica-se a boa situação financeira da Instituição, onde um "Passivo Exigível" da ordem de Cr\$ 4.165.800 é garantido pela existência de um Ativo da ordem de Cr\$. . . . 9.723.744 (Realizável + Disponível).

Aloisio Sartorato
Tesoureiro

Por pli bona lingvoscio

En "S.A.T. - Amikaro", Julio 1983, aperis artikolo sub la supra titolo verkita de D-rino Marjorie Boulton. La artikolo estas plena de konsiloj kaj instruoj, kiujn ni devas legi kaj relegi, ĉar ĝi tuŝas ĉiujn kampojn de la lingvouzo.

Komence D-rino Boulton asertas, ke "ni ĉiuj povas plibonigi nian lingvoscion", ĉar "talentoj kreskas, kiam ni kultivas ilin. Se ni serioze ŝatas Esperanton, ni havu etan sloganon: *Ni ne estu nur samideanoj; ni estu samlingvanoj!* Ĉar Esperanto estas ne nur bona ideo, sed riĉa, bela kaj interesa lingvo."

La aŭtorino diras, ke estas vere, ke Esperanto estas tiel facila, ke 2 komencantoj povas frue ĝui simplan korespondadon. Se komencanto faras kelkajn eraretojn, ne tre gravas; pli bone utiligi la lingvon, eĉ neperfekte, ol ne utiligi ĝin. Sed jen averto: du diverslandaj komencantoj ne faras la samajn erarojn!

Al komencanto estas devo de sperta Esperantisto montri paciencon kaj indulgemon, iom helpi, sed ne tre konstante korekti, "ĉar humiligita homo malfacile lernas". Al la "eternaj komencantoj", tiuj, kiuj dum jaroj faras la samajn elementajn erarojn, ŝi emas diri: "ĉiu devas iam komerci, sed neniu rajtas ĝismorte komencadi!"

Por simplaj amikaj rilatoj, la aŭtorino konsilas "bonege regi la esencan gramatikon, disponi pri la vortoj, kiujn ni bezonas por niaj interesoj komunaj kaj por la ĉiutaga vivo, kaj kompreneble posedi konsultlibron, por serĉi ion alian."

Ŝi opinias, ke se oni volas vere servi al Esperanto, oni devas elekti laborkampon aŭ laborkampon, kiuj taŭgas al la temperamento kaj talento kaj cirkonstancoj.

En tiu parto de la artikolo, D-rino Boulton donas liston da konsiloj. Jen ili:

a) Por instruado de Esperanto. Oni nepre porluru sian lingvoscion. Estas vera misfaro instrui erarojn. Bona instruisto ankaŭ povas doni konsilojn pri lernolibroj, vortaroj, legolibroj; devas multon scii, ne nur pri Esperanto, sed pri instruado; se eble ĉeesti ian kurson pri la metodo Cseh pro ties utilaj ideoj pri instruado de diversaj punktoj; studi diversajn lernolibrojn; informiĝi detale pri la eblecoj de Esperanto por infanoj; kaj legi valorajn librojn pri instrumetodo ĉefe la verkojn "Esperanto kaj Lernejo" kaj "Metodiko de la Esperanto-Instruado".

b) Oratoro. Nepre detale studu la verkon "Retoriko" de Ivo Lapenna. Studu bonajn paroladojn, ekzemple de Zamenhof, Lapenna, prelegojn de ekzemple Auld, Tonkin, Waringhien, en tekstoj aŭ sur sonbendoj. Ekzercu sin en elparolado, produktado de la voĉo, gesto, k.t.p.

c) Literaturo. "Por verki, oni bezonas edukitan lingvosenton, komprenon pri literaturaj rimedoj, grandan memdisciplinon, konstantan pensadon pri la legontoj. Oni devas pene lerni metion, per legado, ekzercado kaj eble precipe per memk-

ritikado."

ĉ) Aktoro. Tiu, kiu volas esti aktoro, ne sukcesos se li stumblos inter frazoj, misprononcos, ellasos akuzativojn, ne komprenigos la sencon de la paroladoj. Estas konsilinde aŭskulti diskojn aŭ sonbendojn (ekzemple, de Nikolaj Rytjokov) kaj ĉeesti prezentadojn en Esperanto.

d) Tradukado. Tiu, kiu deziras traduki naci-lingvajn verkojn en Esperanton, serioze kaj humile pripensadu la tradukan arton, "ĉar multaj ne tre bonaj tradukoj aperis en Esperanto. Bona tradukisto trovas la plej proksiman ekvivalenton, por redoni la formon de la verko, la precizan enhavon, laŭeble la detalajn nuancojn." Bona ekzerco estas kompari iun bonan tradukon kun la originalo, kaj detale esplori, kiel solviĝis diversaj problemoj. Inter tre bonaj tradukistoj troviĝas Waringhien, Bernard, Zamenhof, Kalocsay, Auld, Rosseti.

e) Helpi en la Esperanto-Movado kiel organizanto. Organizanto bezonas multajn malfacilajn virtutojn, kiuj ne rilatas al lingvoscio: laboremon, takton, toleremon, paciencon, kapablon, postvivi multajn seniluziigojn. Sed organizanto, kiu ne povas klarigi ion pri Esperanto al ĵurnalisto, prezenti prelegonton, danki preleginton, instrukcii klare aranĝon, skribi protokolon, prezidi kunsidon, verki raporton, bonvenigi kaj akompani eksterlandanon, ne povos esti tre utila. Ni tamen ne forgesu, ke iu tre simpla komo, kiu neniam eĉ plene komprenis la akuzativon, sed kiu volonte purigas la kunvenejon, bakas tortojn por festo, rondiras por liveri cirkulerojn, perlaboras monon por donaci ĝin al la societo, helpas paki librojn, k.t.p., povas esti tre utila samideano, kaj meritas dankon kaj estimon. Sed iu staru inter tiu bonkorulo kaj ĵurnalisto! La aŭtorino varme rekomendas al ĉiu esperantisto kaj speciale al serioza organizanto kaj propagandanto la verkon "Esperanto en Perspektivo".

Ni pardonpetas, ke ni devigis la legantojn legi resumon ne la artikolon mem; kulpas la spacoŝparo. Sed la dua parto de la artikolo estas tiel grava, ke ni plene represas ĝin. La legantoj frandu la stilon de D-rino Boulton!

Sekvas kelkaj ĝeneralaj konsiloj validaj por ĉiuj, eĉ por tiuj, kiuj nur deziras iom korespondi kaj renkonti alilandanojn.

Pro faktoroj en la psikologio de memoro, kaj lernoprocedoj, kvaronhoro da ekzercado ĉiutage pli bone efikas ol horo kaj tri kvaronoj ĉiun mardon. Ĉiu komencanto aŭ progresanto studu Esperanton dum almenaŭ dek minutoj ĉiutage, se nur per aŭskultado de sonbendo, dum vi razas vian barbon, aŭ aranĝas vian hararon. Ne kuraĝigu la

forĝesilon!

Ĉiu povas pripensi tri grandajn rimedojn, por plibonigi lingvoscion: 1-e, legu! — 2-e, skribu! — 3-e, parolu! Post multjaraj spertoj mi aldonas: 4-e, kontrolu! — 5-e, servu!

1-e. Legu!

la ajn legado pli helpas, ol nenia legado. Legado de facilaj malpezaj verkoj kutimigas nin al vortoj kaj lingvaj kutimoj; ni komencas iom pensi en Esperanto. Sed estas eĉ pli bone iom streĉi nin, foje legi ion iom malfacilan, serĉi la novajn vortojn, kaj rimarki novajn esprimrimedojn, eble noti la novajn sciojn.

Se Esperantistoj ne aĉetos librojn, ne estos eble eldoni; do, subtenu niajn verkistojn kaj eldonistojn kiel eble plej bone. Ili mune multe oferas, por pligrandigi nian fierindan literaturon. Sed ĉiu loka grupo devus havi sian etan bibliotekon; kaj en multaj landoj, diversaj publikaj bibliotekoj havas etan stokon de Esperantaj libroj, aŭ akiroj ĝin, se sufiĉaj homoj montras intereson. En Centro "Georges-Pompidou" oni trovas ne nur Esperantajn librojn kaj gazetojn, sed eĉ plurajn kursojn por la lingvolaboratorio.

Jen kelkaj aparte valoraj legaj laboroj:

- legu tradukon de verko, kaj komparu ĝin kun la originalo, rigardante la esprimrimedojn;
- laŭlegu ion — kompreneble dramo estas plej taŭga — en grupo; por laŭtlegi, oni devas ne nur vidi la tekston, sed rigardi ĝin; la komencanto lernas de aliaj; la sento de kolektiva laborado estas stimula kaj kuraĝiga; oni povas diskuti pri interesaj punktoj, kaj spertulo povas klarigi ion;
- legu, kaj notu pri via legado; ekzemple, resumu en Esperanto la enhavon de iu libro;

- ne forgesu legi la verkojn de Zamenhof, niajn modelojn; ofte li mirinde montras, kian klarecon kaj eĉ elegantecon oni povas atingi per tre malgranda vortostoko; sed ankaŭ legu ion aktualan, kie nuntempaj esploras nuntempajn stilojn, kaj uzas esprimrimedojn nun bezonatajn; "Sennaciulo" kaj "Monato" estas tre utilaj aktualaj gazetoj; ni pli ofte bezonas vortojn kiel "televideo", "atombombo", "komputero", "antibiotiko", "kserografio", kaj ekstereŭropajn vortojn kiel "ĝvano", "tatamo", "ĝnuo", "manioko", kiujn Zamenhof ne uzis, ol kelkajn vortojn, kiujn li elpensis, ĉar siatempe li bezonis ilin, kiel "vojevodo", "jesaulo", "vokto", "pudo"; ni tenu unu piedon en la historio, sed unu en la nuntempa mondo;

- kaj foje ni deturnu nin de romanoj kaj antologioj, gazetoj kaj dramoj, por relegi nian plej bonan gramatikon, aŭ por pli bone esplori nian plej bonan vortaron; mi mem konfesas, ke la legado, kiu nuntempe plej helpas min plibonigi mian lingvoscion, estas mia konsultado en "Plena Ilustrita Vortaro"; ĝi estas trezorejo ne nur de vortoj, sed de precedentoj kaj esprimrimedoj.

2-e. Skribu!

Faru ekzercojn el iu lernolibro, aŭ en iu kurso. Mi aparte rekomendas verkon de William Auld "Paŝoj al Plena Posedo"; jen vere pensigaj kaj interesaj ekzercoj. Skribu leterojn al plumamikoj,

TEATRO
de Machado de Assis

Kvar komedioj tradukitaj en
Esperanton.

0,24 ORTN

precipe al amikoj, kiuj ne scipovas vian nacian lingvon, tiel ke vi ne povos helpi vin per krokodilajoj. Skribante, ĉiam restu kiel eble plej konscia pri la ricevonto. Jes, vi komprenas vian leteron; ĉu Kŭame en Afriko aŭ Atuk en Groenlando komprenos ĝin?

Faru traduketojn, eble de iu amuza peceto el ĵurnalo, aŭ paĝo el favorata romano. Kiam mi skribas miajn proprajn pensojn, ni povas eviti ion speciale malfacilan; tradukado estas tre bona ekzercado, por devigi nin alfronti nian nescion. Sed ne tro rapide presigu tradukon; vi ne volas honti pri ĝi post ses monatoj.

3-e Parolu!

Ni ne lernos paroli flue en soleco kaj silento. Ni partoprenu en ia grupa vivo. Kaj estas grave, ke en ĉiu Esperanto-klubo, ĉiu eta grupo, la anoj parolu Esperanton dum almenaŭ granda parto de la tempo. Ideale, ni parolu nacian lingvon nur por certigi, ke veraj komencantoj komprenu ian gravan informon, ekzemple pri dato de kunveno, aŭ por klarigi ion, gramatikan punkton, novan vorton.

Se cirkonstancoj vere devigas al vi izolitecon, parolu almenaŭ al vi mem; eble korespondu per sonbendoj; konversaci iom telefone; plej bone, persvadu alian personon lerni kun vi!

Vi probable faros vastan progreson, se vi povos iri ien, kie vi devos paroli Esperanton — al SAT-kongreso, Universala Kongreso, faka kongreso — al amikoj, en lando, kies lingvon vi tute ne parolas. Se vi mem vere ne povas vojaĝi, eble vi povos gastigi aŭ landan Esperantiston.

Ofte estas utile, ke grupo havu ian difinitan ekzercon, kiun oni preparas; ekzemple: "ĉiu por tiu interesan objekton, kaj parolu pri ĝi" — "ĉiu donu recenzieton pri libro ĵus legita" — "ĉiu rakontu ŝercon" — "ĉiu rakontu pri stranga travivaĵo".

Ni ne forgesu, ke grava parto de konversacio estas aŭskultado; ni lernas ion, ne nur kiam ni mem parolas, sed kiam ni atente aŭskultas gekamaradojn, kaj kutimigas niajn orelojn al la lingvo. Kaj ni ne forgesu, ke tiu, kiu persiste parolas nacilingve en Esperantista rondo, ne nur malhelpas sian propran lernadon, sed malhelpas ĉies.

4-e Kontrolu!

Sen kontrolado, abunda ekzercado povas foje nur enradikigi erarojn en la kapo. Ni ofte ne scias, kion ni nescias. Antaŭ nelonge mi komencis skribi flormomon "iriso", sed feliĉe mi ne plene fidis mian memoron, kaj kontrolis en P.I.V. Jen, la floro estas "irido"; "iriso" estas ja Esperanta vorto, sed nomas parton de okulo! Bela estus bukado da "irisoj", "rosmaroj", "alizeoj" kaj "fritilaroj", ĝis oni pli atente rigardis en vortaro; ĉu ne?

Mi estas akademiano, kiu jam aperigis 11 librojn en Esperanto. Mi ĵus finverkis legolibron — "Faktoj kaj Fantazioj" — ĉirkaŭ 100.000-vortan. Sentante specialan devon ne instrui erarojn al lernantoj, mi kontrolis en P.I.V. la precizan signifon, la ĝustan uzadon de ĉirkaŭ ĉiu dudeka, foje ĉiu deka, vorto; do de almenaŭ 5.000 vortoj. Tiel mi, kiu iom scipovas Esperanton, tamen savis min

kaj miajn legantojn de eble 300 eraretoj (Kiam mi verkas eĉ en la Angla, mi foje kontrolas ion en vortaro). Do, ni ĉiuj kontrolu en vortaroj, se eble en P.I.V., sed se ne, almenaŭ en tre bona "Plena Vortaro" kun "Suplemento", en nacilingvaj vortaroj, kaj foje en libroj pri gramatiko. Granda parto de progreso en iu ajn fako estas ia malfido pri nia propra scio, do ia preteco ankoraŭ lerni.

Kaj ni memoru, ke kvankam estas necese, ke nia lingvo kresku kaj evoluu, samtempe — precipe por internacia lingvo — estas tre grave akcepti kaj uzi normojn, havi unuecan uzadon tra la mondo. Ni ne donu sencon al tiu konata senseca argumento, ke Esperanto disfalos en dialektojn.

5-e Servu!

Ni pli bone lernas nian lingvon, kiam ni servas ĝin. Laborante por ĝi, ni trovas ĉiam freŝajn motivojn, por pli kaj pli esplori ĝin. Talentoj varias: unu instruu, alia propagandu, unu organizu grupan bibliotekon, alia kantu en koncerto, alia traduku; sed ĉiu povas trovi ian personan kapablon fari ion utilan. Kaj la neceso uzi la lingvon por praktikaj celoj, aŭ defendi ĝin kaj klarigi pri ĝi, devigas nin ellerni ĝin.

Iom nelerta propagando, aŭ troa optimismo de lernanto, foje miskomprenigas la tute veran aserton, ke "Esperanto estas facila"; ne kiel lekadado de glaciaĵoj! Ĝi estas facila lingvo kompare kun naciaj lingvoj; ĝi estas miraklo de facileco: logiko, fleksebleco, konsekveneco, libereco; ĝi levas facilecon al la nivelo de la estetika kvalito, ia unika beleco. Sed ĝi ne estas ia limigita kodo de utilaj frazoj, sed plene vivanta moderna lingvo, kaj multe tro valora, por ne postuli ian penadon. Sed, dum, en multaj lingvoj, parkerigendaj konjugacioj kaj miloj da anomalioj nenecesaj tedas nin, en Esperanto ĉio lernenda estas io lerninda, kiu pliriĉigas nian esprimkapablon.

Iam, bona redaktoro de gazeto sendis al mi enketilon, sur kiu staris la jena demando: mi devis indiki per kruceto la nivelon de mia lingvoscio — "Mi regas Esperanton lege kaj skribe — perfekte — bone — mezbone". Mi post hezito, aldonis "ge" al "bone", markis ĝin per kruco, kaj skribis apude: "Neniu rajtas diri, perfekte!".

Sed ĉi tiu averto ankaŭ signifas, ke neniu devas stagni; ni ĉiuj povas progresi senfine. Se ni ne penas progresi, ni baldaŭ komencas malprogresi. Sed kiam ni konstante penas progresi, ni konstante ĝojas pro etaj novaj venkoj. Ĉiu el ni rajtas elekti: ĉu esti vera Esperantisto, aŭ nur ek-Esperantiginto; ĉu paroli Esperanton, aŭ "Esperaranton"; ĉu konstante krei por aliaj teĉojn, aŭ konstante meriti la ĝojon de etaj novaj triumfoj.

ADAGIÁRIO ESPERANTO- PORTUGUÊS ESPERANTA- PORTUGALA PROVERBARO

L.L. Zamenhof — A. Couto
Fernandes

0,24 ORTN



Brazila Kroniko

Brasília

Distrito Federal — En Februaro de la kurranta jaro, Esperanto-Asocio de Brasília (E.A.B.) okazigis kursojn por Esperanto-instruistoj gviditajn de Prof. Geraldo Mattos, membro de la Akademio de Esperanto.

En la kursoj partoprenis 50 homoj el 7 ŝtatoj. La Gramatika Kurso baziĝis sur la 600-paĝa "Gramatiko de Esperanto" verkita de Prof. Mattos.

Maranhão

São Luís — S-ro Gilson Villas Boas Passos, Sekretario de Associação de Esperanto de Maranhão, komunikis la novan adreson de la societo: Av. Mal. Castelo Branco, 605 s/225, 65000 São Luís, MA.

S-ro Passos ankaŭ informas pri la finiĝo de elementa kurso, en kiu sukcesis 10 gelerntoj.

Minas Gerais

Governador Valadares — Laŭ letero de S-ro Esaú Hosana Vieira, fondiĝis en la kurranta jaro Governador Valadares Esperanto-Klubo. Adreso: Rua Quarenta e Quatro, 139, 35.100 Governador Valadares, MG.

Paraíba

Campina Grande — "Kunigilo Esperanto-Klubo" vige laboras por Esperanto, dank' al la iniciato de la semideanoj Maria do Socorro Paz e Afonso Camboim. En la lastaj monatoj oni okazigis kursojn, programis prelegojn kaj ricevis intervjuon de la loka gazetaro.

Adreso de la Klubo: Caixa Postal 277, 58100 Campina Grande, PB.

Rio Grande do Sul

Porto Alegre — Jen la nova estraro de Esperanto-Societo de Porto Alegre por 1985-1987: Prezidanto: S-ro Ivo Sanguinetti; Vicprezidanto: S-ro Solon Flores Sant'Ana; Unua Sekretario: S-ro Zélia Co-

elho da Silva; Dua Sekretario: S-ro Balduino Egon Breitenbach; Kasisto: S-ro Itamira Gomide; Bibliotekisto: S-ro Alcides Cardia.

Rio de Janeiro

Rio de Janeiro — En "Jornal da Tijuca", n-ro 958, S-ro José Rabello de Paula publikigis informojn pri Esperanto kaj pri Brazilo Esperanto-Ligo.

En Marto pasinta, S-ro Rabello de Paula vizitis Lernejojn Laudimíia Trota kaj Francisco Cabrita, kie li faris prelegojn pri la Internacia Lingvo kaj organizis ekspozicion pri Esperantaĵoj.

Campos — En Aprilo Lasta, estis elektita jena nova estraro de Campos Esperanto-Klubo (Rua Tte. Cel. Cardoso, 821): Prezidanto: S-ro Joel Maciel Soares; Sekretario: S-ro Jayme Alves Patricio; Kasisto: S-ro Manoel Gonçalves S. Pereira; Dir. pri Instruado: S-ro Marta Ferreira Mendonça; Dir. pri Propagando: Edmar da Silva Rangel; Socia Dir. S-ro Elizabete Carvalho. Kontrola Konsilantaro: S-ro Vivaldo Marcelino da Silva, S-ro Rossini Viana Nunes, S-ro Kátia de Paula.

Niterói — Niterói Esperanto-Klubo (N. E.K.) sendis al Brazilo Esperanto-Ligo kopion de la raporto rilatan al 1984, dum kiu oni okazigis plurajn kursojn, prelegojn kaj kunsidojn.

Oni ŝuldas la fruktodonan laboron de N.E.K. en 1984 al la sindonaj estraranoj Joaquim do Couto, Balbina Ferreira kaj Emílio Ferreira.

Santa Catarina

Florianópolis — En la 28-a de Marto pasinta, estis elektita jena nova estraro de Esperanto-Asocio de Santa Catarina: Prezidanto: Prof. Evaldo Pauli; Vicprezidanto: D-ro Belisário Ramos Neto; Plenuma Sekretario por Protokolo: S-ro Juari Bittencourt Junior; Kasisto: Prof. Glauco Rodrigues Corrêa; Bibliotekisto: S-ro Edinã Brasinha Ribas.

OH QUE SAUDADES QUE TENHO!...

Mario Ritter Nunes

Honra póstuma a um idealista — 1947

Corria o ano de 1947. Frequentava eu assiduamente aos sábados a sede da L.B.E. Entre tantos amigos e planos, vivia a me importunar aquela figura esguia de idealista Virgílio Guaianás de Souza, no sentido de que viesse eu a criar uma célula esperantista em Niterói, onde então eu residia, como, argumentava ele, a cidade natal do grande e saudoso Dr. Everardo Backeuser e mais por tantos motivos que alinhava. Certa vez, foi-me impositivo:

— Irei fazer-lhe uma visita em sua casa no dia "X" para conseguir a fundação do "Niterói Esperanto-Klubo" (designação por ele fixada).

Naquela data, por horas seguidas, esperei-o em vão.

No dia seguinte o nome de Virgílio Guaianás de Souza apareceu na lista dos mortos no desastre ocorrido à noite no dia precedente, no incêndio, no momento da atracação, de uma das pequenas barcas que então faziam transporte regular entre o Rio e Niterói.

Lembrando-me dele e em homenagem póstuma, uma semana após o desastre fatal, convoquei Octavio Vianna Peixoto, Balbina Morais, Edith Wehrs, Carlos Castanheira, General Ivan Madeira Coelho e talvez mais outros e fundamos o "Niterói Esperanto-Klubo".

Não foi em vão o sacrifício de Guaianás e aposto que a alma dele sorriu, agradecida.

oOo

A surpresa do Diploma — 1946

Naquela década de 40, muita novidade ofere-

→ São Paulo

São Paulo — Legio de Bona Volo publikis faldfolion kun teksto en Esperanto. Legio de Bona Volo estas spirita, kultura, eduka kaj filantropa institucio kaj ĝia nuna prezidanto estas S-ro José de Paiva Netto.

Adreso de L.B.V.: Av. Rudge, 938, 01134 São Paulo, SP.

— En Centro Espírita Nova Era fondiĝis "Nova Era" Esperanto-Grupo, kies unua Estraro estas: Direktoro: S-ro José Machado; Vicedirektoro: S-rino Nelly Furtado; Unua Sekretario: S-ro Wilson Ricardo dos Santos; Dua Sekretario: S-rino Margarida Gomes Machado; Kasisto: S-ro Luiz José de Andrade; Unua Bibliotekisto: S-rino Dalva Portella; Dua Bibliotekisto: S-rino Vera Deodato de Toledo.

Adreso: Rua Martin Afonso, 78 Casa I, 03057 São Paulo, SP.

ceu-me o esperanto. Entre outras, recebi lindo diploma. Era ele encimado pelo desenho de um escorpião envolvido em um círculo feito por uma cobra que se devorava, dentro de uma estrela de cinco pontas. O original diploma, redigido em esperanto e em letras góticas, devidamente autenticado com selos estranhos em relevo, é oriundo da "Universala Ordeno de Antares". Registra o original Diploma que "la Konsilantaro de la "Universala Ordeno de Antares", konforme al la leĝaro de la Universala Akademio de la Regado Kosmo-Astrosocio de la 18-a de Februaro 1946a, rajtigita kaj aprobita laŭ dekreto de l'Ĉefkomando de la Interligita Milita Regado de Bono de Trieste A.M.G./C.C./46, la 28-an de Februaro 1946, Sciigas, ke S-ro D-ro M. Ritter Nunes, advokato, estas elektita *Kavaliro* de la Universala Ordeno de Antares, pro tre grandaj meritoj akiritaj per agadoj dediĉitaj al la bono de l'Homaro kaj al la progresado de la civilizacio". Seguem-se a data, os selos e as assinaturas.

Graças, pois, ao esperanto sou "Cavaleiro da Ordem de Antares".

oOo

Frustrada a primeira aula — 1941

Aconselhou-me (ou impôs-me) o Dr. Couto Fernandes organizasse eu um Curso Elementar de Esperanto em Niterói. Em maio de 1941, atendi-lhe o apelo-determinação. Além de várias dezenas de convites pessoais, os jornais da cidade — "O Estado" e "Fluminense" — repetiram notas-convites para a aula inaugural na Faculdade Fluminense de Comércio (local do Curso), com a Presença do Prof. Flodoaldo Cabral, Diretor da Faculdade, e do Dr. Alberto Couto Fernandes, cabendo-me o encargo de ser o professor do Curso.

Ao final da solenidade, foi fixada para as 19 horas do dia 29 do mesmo mês de maio primeira aula do Curso.

Mas... nesta última data, com o salão pleno de dezenas de alunos-curiosos, meu irmão foi comunicar-lhes a impossibilidade de meu comparecimento por haver nascida há uma hora antes (18 horas) a minha primeira filha.

oOo

Carinho sincero e inesquecível — 1947

Mais de uma vez, naquele alvorecer de minhas atividades no mundo esperantista, experimentei, acompanhando o Prof. Couto Fernandes, a alegria de visitar, em sua residência na Urca, o ilustre e saudoso Prof. Porto Carreiro, para assuntos de que me esqueci. E como me recordo!... Em cada visita — e nós as fizemos duas ou três vezes — o insigne Mestre Porto Carreiro abraçava-me com sincera efusão, encostando longamente, com sua mão, a minha face na dele. Que doçura de coração e humildade!...

oOo

Esperanto na inauguração de Goiânia — 1942

Em solenidades ocorridas durante os meses de julho e setembro de 1942, patrocinadas pelo I.B.G.E., sendo Governador do Estado o Dr. Pe-

dro Ludovico Teixeira, foi inaugurada a nova Capital — Goiânia. Coube-me a árdua tarefa de auxiliar a organização da exposição comemorativa e secretariar as Assembléias Gerais de Geografia e Estatísticas do I.B.G.E., que lá se realizaram para solenizar tão relevante acontecimento cívico-administrativo, bem como o 8º Congresso Brasileiro de Educação.

Naquela exposição de Goiânia, montei expressivo "stand" do Esperanto, com publicações, bandeira, cartazes e material impresso de propaganda para oferecimento aos interessados. Tenho foto do "stand".

oOo

Esperanto e Catolicismo — 1942

Em setembro de 1942 pronunciei uma palestra na Matriz de São Lourenço, Niterói, sob o título "Esperanto e Catolicismo", publicada posteriormente, em volume, pelo Serviço Gráfico do I.B.G.E.

Não sei como e porque o jornal de Buenos Aires "El Pueblo" reproduziu, em número de 18 de março de 1945, toda a palestra.

oOo

Reinício dos Congressos Brasileiros de Esperanto — 1945

Já integrado no meio esperantista, queixou-se a mim, em palestra descontraída, o Dr. Couto Fernandes da falta de continuidade dos Congressos Brasileiros de Esperanto, há muito tempo ocorrido o 9º Congresso.

Espantei-lhe com a pergunta intempestiva — "Por que não promovemos o X Congresso?" Em seguida, exclamei: "Vamos fazê-lo!"

Pouco tempo depois, em abril de 1945, sempre prestigiado e auxiliado pelo idealismo de Teixeira de Freitas e Couto Fernandes, este cercado de figuras imperecíveis de Ismael Gomes Braga, Porto Carreiro Neto, J.B. de Mello e Souza, Irany Baggi de Araújo, Caetano Coutinho e outros que a memória me trai, pouco tempo depois cuidava eu, como Secretário da Comissão Organizadora, da sede e programa do X Congresso Brasileiro de Esperanto, realizado com retumbante êxito no antigo — hoje inexistente — prédio do Silogeu Brasileiro na Rua Augusto Severo nº 8. De tantos outros fatos saudosos recordo, vendome em pé na boléia de um caminhão, a segurar os cavaletes, conseguidos no subsolo da Hollerith, para a exposição esperantista no "hall" de entrada do Silogeu.

Seguiram-se daí os outros Congressos Brasileiros de Esperanto. . .

oOo

O Secretário afônico — 1952

Ocorreu o fato durante a realização do Congresso Brasileiro de Esperanto no Recife, Pernambuco (1952).

Destacaram-me para Secretário do Certame. Ainda moço e ávido de novidades, após a Sessão Solene de Instalação, deixei-me levar por um grupo de jovens "gesamideanoj" para as praias enluar-

21-a Brazil Kongreso de Esperanto

Loko kaj dato: Belo Horizonte, 17.07.21.07.85.

Patrono — Hêlio Garcia, Statestro de Minas Gerais.

Honora Komitato — Marco Maciel, Ministro pri Edukado; Aluísio Pimenta, Ministro pri Kulturo; Aureliano Chaves, Ministro pri Minoj kaj Energio; Freitas Nobre, Federaĉia Deputito; Arutana Cobério Terena, Urba Sekretario pri Kulturo kaj Turismo; José Henrique Santos, Rektoro de Federaĉia Universitato de Minas Gerais; Octávio Elísio, Ŝtata Sekretario pri Edukado; Ruy Lage, Urbestro de Belo Horizonte.

Speciala Omaĝo — Braz Cosenza kaj Geraldo Pádua.

Apogo — Universidade Federal de Minas Gerais, Secretaria Municipal de Cultura e Turismo, Secretaria Municipal de Educação, Livraria Importadora Científica.

Iniciato — Nacia Esperanto-Komisiono (Brazilo Esperanto-Ligo, Kultura Kooperativo de Esperantistoj, Brazilo Konsilantaro de Esperanto).

Planado kaj organizado: Associação Esperantista de Belo Horizonte (Rua Carijós, 141 s/807-808, 30000 Belo Horizonte, MG).

Loka Organiza Komitato — Carlos Augusto Guedes, Prezidanto; Marcus Túlio de Almeida Flores, Vicprezidanto; Dalmo Soares Arantes, 1-a Kasisto; Onésimo da Costa e Faria, 2-a Kasisto; Ana Lúcia dos Santos Crespo, 1-a Sekretario; Alberto Luís Minardi Chueiri, 2-a Sekretario.

Kongresa Temo — Survoje al la Centjara Jubileo: Esperanto sur la stratoj.

Provizora Programo

17.Jul.85

— Kunveno de N.E.K. kaj Loka Organiza Komitato

radas de Olinda. E lá, envolvido por uma alegria contagiante e generalizada, cantamos em serenata prolongada e corremos em divertidos jogos entre os esguios coqueiros pela madrugada afora.

No dia seguinte, que é de voz para atuar como Secretário?

Nunca fui tão maciçamente medicado a cada meias-horas pelos responsáveis daquela saudosa noite, da qual, com inveja para muitos e recordações para nós, ficou eternizada na lembrança.

— Solena inaŭguro de la 21-a Brazilia Kongreso de Esperanto.

18. Jul. 85

- Turisma Ekspozicio (Hélio Aderne)
- Elementa kurso de Esperanto (Sylla Chaves)
- Kunsido de Fakaj Asocioj (Evaldo Pauli)
- Pasporta servo de TEJO (João M. Aguilera Jr.)
- Ĝenerala Kunsido de BEJO
- Kunveno de la Komitato de Spiritita Eldona Societo F. V. Lorenz
- Kunveno de Brazilia Esperantista Katolika Organizo
- Kiel gvidi konversacian rondon (Jair Salles)
- Brazilia Eldon-agado (Gersi Alfredo Bays)
- Preventkampanjo pri odontologio kontraŭ dentkario (Roberto Resende)
- Propono por plifortigi la Esperantan libromerkaton (Túlio Flores)
- Kurso por Esperanto-instruistoj (Geraldo Mattos)
- Debato — Lingvo Internacia: ĉu utopio aŭ realaĵo?

19. Jul. 85

- Senmona perĉekpaga soci-financa sistemo (I. C. Valevsky)
- Esperanto kaj Logozofio (Paulo A. Cardoso)
- La rilato inter la deveno de la suna sistemo kaj la atomo (José Amaral)
- Kunveno de Oomoto
- Scienca Astrologio (Adonis M. Saliba Silva)
- Naskiĝo, vivo kaj morto de stelo (Genildo Coelho)
- Arto kaj Esperanto (Marija P. Almada)
- Kongresa Temo: Survoje al la Centjara Jubileo
- Vizito de la spiritistoj-esperantistoj al la sidejo de Spiritisma Unuiĝo de Minas Gerais

20. Jul. 85

- Esperanto en la radio (Mário Fonseca)
- Vortofteco kaj vortfacileco en lingva lernado (Sylla Chaves)
- Poemdeklamado (Clóvis Pontes kaj Jorge das Neves)
- Lanĉo de la libroj: La libro de Nejma kaj La libro de Adoro (G. Mattos) kaj Sur la flugiloj de trobo kaj Esperanto/Nas asas da trova e do Esperanto (W. Franchini)
- Aŭkcio
- Verda-blanka balo

21. Jul. 85

- Meso en Esperanto
- Vizito al Logozofia Fondaĵo
- Fermo de la Kongreso.

Lingva Rubriko (10)

Sufikso -eco kaj adjektivaj radikoj

Henrik Seppik

LASTATEMPE estas rimarkebla la tendenco eviti la sufikson -eco, ekz. en la esprimoj "la malfacilo de la tasko, la utilo de la rusa lingvo, la gravo de Virgilio, fiero de la homoj" ktp. trovitaj en nia gazetaro. Tiuj formoj estas malĝustaj. En bona kaj korekta Esperanto devas esti: la malfacileco de la tasko, la utileco de la rusa lingvo, la graveco de Virgilio, fiereco de la homoj.

La sufikso -eco estas uzebla kun ĉiuj adjektivaj radikoj kaj la derivaĵo indikas la nomon de la kvalito aŭ stato, kiun esprimas la radiko: boneco, beleco, nobleco, honesteco, libereco, proksimeco, dolĉeco, laceco, neŭtraleco, populareco, perfekteco, ĝusteeco ktp. (Komparu: amikeco, homeco, nacieco).

Krom tio oni povas certajn (ne ĉiujn!) adjektivajn radikojn substantivigi ankaŭ per simpla almeto de -o, kiam la senco tion postulas, t.e. kiam oni bezonas esprimi ion konkretan: feliĉo, utilo, forto, sano, varmo, profundo, kuraĝo, saĝo ktp. Inter, ekzemple, utilo kaj utileco, forto kaj forteco, kuraĝo kaj kuraĝeco estas granda diferenco, kaj oni ne povas uzi ilin arbitre. Kelkaj ekzemploj: Ni havas de Esperanto multe da utilo. La utileco de Esperanto estas nekonstestebla. Li ne havis forton por levi la ŝtonon. La patro provis la fortecon de la glacio. Tuberkuulo estas infekta malsano. Pro malsaneco li ne povis partopreni la kunvenon. Ŝi ne havis sufiĉe da kuraĝo por diri la veron. La kuraĝeco de la entrepreno promesas bonajn rezultojn. Ne ĉiam per aĝo mezuriĝas la saĝo. La saĝeco de la knabo mirigis ĉiujn. En la profundo de la maro, de la scenejo, de la ĉambro. La profundececo de la lago Bajkal superas 1600 metrojn. Li falis kaj etendiĝis laŭ sia tuta longo. La longeco de la vojaĝo timigis nin. Zamenhof laboris por la bono de la homaro. La vero, belo kaj bono regu en la mondo.

Kurbo = kurba linio, rekto = rekta linio. Ruĝo, blanko, nigro, verdo, flavo, bluo estas la nomoj de la respektivaj koloroj. Dolora ruĝo aperis sur ŝia vizaĝo. La verdo estas la koloro de la espero. La flavo de la

VOCABULÁRIO
Português-Esperanto
Esperanto-Português
Carlos Domingues
0,30 ORTN

ovo. Nigro sur blanko.

(*El Esperanto*, Feb. 1981)



Aperfeiçoe o seu conhecimento

Oferecemos um trecho de Afonso Celso, de que daremos a tradução no próximo número. Convidamos os nossos leitores, que desejarem aperfeiçoar-se, a fazer a tradução para confronto com a que será publicada no próximo número.

Lembramos que a tradução não é para ser remetida à B.E.L.

O REI DOS RIOS

Afonso Celso

Uma das maravilhas da natureza, o maior rio do mundo! A sua bacia é igual a 5/6 da Europa. Uma de suas ilhas, a de Marajó, excede em tamanho a Suíça.

Nem todo ele pertence ao Brasil, mas a parte brasileira é senão a mais extensa, a mais importante, curiosa e rica. Quem quiser conhecer o Amazonas tem que vir ao Brasil.

No Brasil, o "Mar Doce", como lhe chamaram os primeiros exploradores, atira-se ao Atlântico, rolando rapidamente para este tal quantidade de água, que quem voga ao imenso estuário da embocadura, pergunta (diz o escritor) se o oceano não deve a sua existência a esse rio e se não passa de um receptáculo do líquido trazido por ele sem cessar.

O rio luta com o oceano; vence-o. Durante longo tempo, impõe-lhe a cor e o gosto das suas águas. Nem sempre o jugo é tolerado sem revolta. Do embate entre a massa fluvial e a marítima provém, às vezes, o fenómeno das "pororocas", em que a segunda faz a primeira retroceder. Na linha de encontro das massas opostas, intumescce, levanta-se a grandes alturas um vagalhão colossal que se arremessa, com estrondo estupendo, sobre o leito do rio, derribando e arrastando diante de si tudo quanto ouse se lhe antepor. A esse vagalhão sucedem outro e outro, igualmente bramantes e destruidores. O estrondo se espalha até considerável distância.

Depois, volta o silêncio augusto, o curso normal das coisas. O mar tentou rebelar-se. Ei-lo impotente, subjugado de pronto pelo rio.

Eksiĝo de K.K.E.

La numero de Aprilo 1985 de "Esperanto" informas, ke per letero de la 26-a de Februaro ĉi-jare, D-ro Álvaro Fausto de Souza, prezidanto de Kultura Kooperativo de Esperantistoj, komunikis, ke tiu organi-

zaĵo "rezignas de nun esti landa asocio en Brazilo, favore al Brazila Esperanto-Ligo, kiu tion rajtas kaj meritas."

Laŭ "Esperanto", nun Kooperativo decidis reekzameni sian statuton kaj reveni al siaj originaj celoj: esti kooperativo kaj produktado de la brazila esperantistaro, sen pretendoj kunordigi la tutan movadon naciŝtate. Ĝi do decidis ne kontraŭlabori la Ligon sed kunlabori kun ĝi, dividi kun ĝi la movadan taskaron en Brazilo. Tia decido estas tiel salutinda kiel imitinda en kelkaj aliaj landoj, kiuj suferas pro la interna movada malunueco.

Jubileaj Simbolo kaj afiŝo



Laŭ la revuo *Esperanto*, Jan 84, en la kunsido okazinta en Decembro 1983, la Estraro de U.E.A. fermis la konkurson pri la jubileaj simbolo kaj afiŝo kaj decidis premi la verkojn de Hilmar Ilton S. Ferreira el Itabuna (Brazilo) por la simbolo kaj la duopon Gyurkovics/Sekelj el Subotica (Jugoslavio) por la afiŝo.

La Estraro konstatis, ke la reago al la konkurso estis multnombra kaj tre internacia, ĉar partoprenis multaj dekoj da kandidatoj el ĉiuj partoj de la mondo.

Elektante la du menciitajn verkojn la Estraro konstatis, ke ili ambaŭ bezonas finpoluron kaj kompletigon kaj tial ne meritas la plenan sumon (po mil guldenoj) de la anoncitaj premioj. Laŭ "Esperanto" "la Estraro ne volas ŝpari parton de la premia mono, sed ĝi intencas uzi ĝin por subvencii plibonigon de kelkaj aliaj projektoj, tiel ke ni havu ja unu simbolon sed, se eble, plurajn afiŝojn por la Jubileo".

EL NIA LIBROSERVO

	ORTN
La Alfabeto de Esperanto (disco)	0,18
Aŭdŭ kaj Lernu (kompleta)	4,00
Baza Literatura Krestomatio	0,71
Esperanta Antologio	3,01

RUĜA ĈAPETO⁽¹⁾

Charles Perrault

Estis iam en vilaĝo knabineto la plej bela, kiun oni povis vidi; ŝia patrino kaj ankoraŭ pli ŝia avino amis ŝin ĝis freneziĝo. Tiu ĉi bona virino farigis al ŝi ruĝan ĉapeton, kiu pli beligis ŝin tiel, ke ĉie oni nomis ŝin: *Ruĝa-Ĉapeto*.

En unu tago ŝia patrino, farinte platajn kukojn, diris al ŝi: 'Iru vidi kiel, fartas via avino, oni diris al mi, ke ŝi estas malsana; portu al ŝi platan kukon, kaj tiun ĉi poteton da butero.' Ruĝa-Ĉapeto foriris tuj al sia avino, kiu loĝis en alia vilaĝo.

Transirante arbaron, ŝi renkontis sinjoron Lupon, kiu fortege deziris manĝi ŝin, sed ne kuraĝis pro kelkaj arbohakistoj, kiuj estis en la arbaro; li demandis ŝin, kien ŝi iras. La malfeliĉa infanino ne sciante la danĝeron paroli kun lupo, diris al li: "Mi iras viziti mian avinon kaj porti al ŝi platan kukon kaj poteton da butero, kiujn mia patrino al ŝi sendas.

— Ĉu ŝi loĝas tre malproksime? demandis la Lupo.

— Ho, jes, respondis Ruĝa Ĉapeto, ŝi loĝas trans la muelejo, kiun vi vidas tie, en la unua domo de l' vilaĝo.

— Bone, diris la Lupo, mi ankaŭ volas iri viziti ŝin, mi iros laŭ tiu ĉi vojo kaj vi laŭ tiu alia, kaj ni vidos, kiu el ni alvenos pli frue."

La Lupo rapide ekkuris tra la malpli longa vojo kaj la knabineto tra la pli longa, sin amuzante per kolektado de aveloj, kurado post papilioj, aŭ farado de bukedoj per floretoj, kiujn ŝi trovis.

La Lupo baldaŭ alvenis en la domon de la avino, li frapis: Tok, tok.

— Kiu estas tie?

— Estas via nepino, Ruĝa Ĉapeto diris la Lupo, falsante sian voĉon, kiu alportas al vi platan kukon kaj poteton da butero, kiujn mia patrino al vi sendas. "La bona avino estis en sia lito, ĉar ŝi estis malsaneta, ŝi kriis:

"Detiru la bobeneton el la ligna najleto, kaj la pordo malfermiĝos."

La Lupo detiris la bobeneton kaj la pordo malfermiĝis. Li sin ĵetis sur la bonan avinon kaj manĝis ŝin rapidege: ĉar de tri tagoj li nenion manĝis.

Poste li fermis la pordon kaj kuŝiĝis en la lito de la avino, atendante Ruĝan Ĉapeton, kiu, post kelkaj momentoj, frapis la pordon: Tok, tok.

— Kiu estas tie?

Ruĝa-Ĉapeto aŭdante la raŭkan voĉon de l' Lupo, unue ektimis, sed pensante, ke ŝia avino malvarmumis, ŝi respondis:

— Estas via nepino, Ruĝa Ĉapeto, kiu alportas al vi platan kukon kaj poteton da butero, kiujn mia patrino al vi sendas.

— Detiru la bobeneton el la ligna najleto, kaj la pordo malfermiĝos.

Ruĝa Ĉapeto detiris la bobeneton kaj la pordo malfermiĝis.

La Lupo vidante ŝin eniri, diris, kaŝante sin en la lito, sub la kovrilo:

— Metu la platan kukon kaj la poteton da butero sur la pankeston kaj tuj kuŝiĝu apud mi.

Ruĝa Ĉapeto sin senvestigis kaj metis en la lito, kie ŝi miregis vidante, kiel estas, ŝia avino kiam ŝi estas senvestigita.

Ŝi diris:

— Ho, avino mia! kiel grandajn brakojn vi havas!

— Tio estas por ĉirkaŭpreni vin pli bone, filino mia.

— Ho, avino mia! kiel grandajn kruojn vi havas!

— Tio estas por kuri pli bone, infanino mia.

— Ho, avino mia! kiel grandajn okulojn vi havas!

— Tio estas por vidi pli bone, infanino mia.

— Ho, avino mia! kiel grandajn orelojn vi havas!

— Tio estas por aŭdi pli bone, filino mia.

(1) France: "Le Chaperon rouge". *Chaperon*, etiga vorto, el *Chape*, speco de antikva vesto kiu kovris ankaŭ la kapon. — *Chapel* = Krono.

Liga Brasileira de Esperanto Convocação

Ficam convidados os Srs. Membros da Diretoria, Membros dos Conselhos e Sócios para a Assembleia Geral, a realizar-se no dia 26 de outubro de 1985, às 16 horas, na sede social, na Praça da República, 54 - 2º andar, Rio de Janeiro, RJ.
Rio de Janeiro, 1º de agosto de 1985.

Fernando Marinho
Presidente

☆☆☆

BIBLIOGRAFIO

Je la Flanko de la Profeto, Italo Chiussi.
TJ, 1978. 362 p. Ilustrita.

Enkonduko al la islamo verkita de la tradukinto de "La Nobla Korano".

● *Enkonduko en la Originalan Literaturo de Esperanto*, William Auld. Artur E. Iltis, 1979. 101 p.

Kritika historio de la ĉefaj poeziaj kaj prozaj verkoj.

● *Veselin Damjanov Kantas en Esperanto*. Pianakompano de Evgeni Komarov. Baldanton, 1978.

33 t/m duflanka stereofona disko kun 12 kantoj en interpreto de profesia kantisto.

De Animo al Animo: Filozofio de la vivo por tiuj, kiuj penas kaj suferas, Humberto Rohden. El la portugala tradukis Délcio Pereira de Souza. Spirita Eldona Societo F. V. Lorenz, 1977. 206 p.

Religiaj aforismoj.

☆☆☆

— Ho, avino mia! kiel grandajn dentojn vi havas!

— Tio estas por manĝi vin pli bone.

Kaj dirante tiujn ĉi vortojn, la kruela Lupo sin ĵetis sur Ruĝan Ĉapeton kaj ŝin manĝegis.

(El "Rakontoj pri Feinoj" esperantigitaj de Sinjorino Sarpy, 4-a eldono 1908)

NOTAS À MARGEM DO ESTATUTO DA L.B.E.

O estatuto da Liga Brasileira de Esperanto oferece-nos exemplo de síntese, clareza, simplicidade e flexibilidade. Assim não parece ao leitor menos atento, habituado a estatutos extensos, como se a prolixidade fosse atributo da clareza. Julgamos, pois, interessante fazer alguns comentários sobre ele.

Art. 1º — A Liga Brasileira de Esperanto (Brazila Esperanto-Ligo — B.E.L.), denominação que passa a ter a "Liga Esperantista Brasileira", fundada em 21 de Julho de 1907, com sede no Rio de Janeiro, tem por fins:

Foi mantido o substantivo *liga*, como sinônimo de associação e largamente usado para diversas sociedades nacionais e internacionais. Preferiu-se, no entanto, substituir "Esperantista" por "Esperanto" para maior clareza na divulgação.

Embora tenha perdido a condição de Capital do país, o Rio de Janeiro continua a ser importante centro turístico, político, financeiro e cultural. Por isso inúmeras instituições de âmbito nacional ainda mantêm sua sede no Rio de Janeiro e o próprio Governo Federal tem escritórios e departamentos relacionados a seus Ministérios. Além disso, 50% dos sócios da Liga são do Rio de Janeiro, como ficou demonstrado no artigo "Kiom da Komitatanoj Brazilo rajtas sendi al la Jubilea U.K.?", de Sylla Chaves, publicados em nossas páginas.

Assim, as principais causas que determinaram a escolha do Rio de Janeiro como sede da Liga permanecem ainda hoje.

Art. 1º

...

a) dirigir, no Brasil, a propaganda geral da língua auxiliar internacional Esperanto;

b) coligar as instituições esperantistas do Brasil e colaborar com elas;

c) organizar regulamentos para exames de Esperanto e dar os respectivos diplomas;

d) promover a criação de cursos superiores e por correspondência;

e) representar a opinião dos esperantistas que lhe forem filiados;

f) superintender a organização de congressos brasileiros de Esperanto;

g) editar o periódico "Brazila Esperantisto".

Parágrafo único — A Liga faz propaganda do Brasil no estrangeiro por meio do Esperanto.

O verbo *dirigir* tem o sentido de “dar direção a”, “orientar”, “encaminhar” e não de *comandar*. *Coligar* é “unir para um fim comum”. Não há dúvida de que este tem sido o papel da Liga, que *representa a opinião dos esperantistas que lhe são filiados*. Note bem: a Liga não pretende ser o porta-voz dos esperantistas brasileiros, mas apenas de seus sócios.

Cônsua do espírito de coligação e de colaboração, a Liga tem agido com cautela, sem intervir nos assuntos que dizem respeito exclusivamente à vida interna das instituições filiadas, atuando como centro receptor e emissor de experiências no campo do ensino do esperanto e de sua divulgação.

As letras *c*, *d*, *f* e *g* são suficientemente claras. Apenas lembramos que a Liga nunca avocou a si a exclusividade do exercício dessas atividades. Expedição de diplomas, promoção de cursos, organização de congressos são atividades livremente exercidas por outras entidades.

Por meio do esperanto, a Liga tem feito propaganda do Brasil, divulgando nossa literatura, publicando livros sobre o Brasil e material turístico.

Pelo § 19 do art. 39, a Liga compõe-se de membros isolados, pertencentes a instituições, benfeitores, honorários, cooperadores e instituições filiadas, consideradas como tais os grupos, as sociedades, as associações, os clubes etc.

A Liga não faz distinção entre instituição local ou estadual porque ela não pode impor um certo tipo de organização e ainda porque, em alguns Estados, há mais de uma associação atuando como representantes dos esperantistas naquele Estado. Nestes casos, a Liga não pode agir em favor de uma em detrimento de outra. Mas se os esperantistas unanimemente indicarem uma de suas instituições para representá-los no seu Estado, a Liga acolherá esta decisão. Ocorre que, nos 40 anos de vigência do Estatuto, isto ainda não sucedeu, o que nos leva à conclusão de que os esperantistas brasileiros não querem organizar-se com base no sistema federativo.

O sistema federativo é fascinante e traz muitos convenientes à Liga. Mas é preciso saber se as instituições locais estariam dispostas a aderirem livre e efetivamente à associação estadual, isto é, moral e financeiramente, pois, pelo modelo federativo, os sócios das instituições locais sustentariam três instituições: o grupo local, a associação estadual e a nacional. A falta de apoio financeiro a qualquer uma delas seria a negação do sistema federativo.

No próximo número continuaremos.

L.A.M.

MOZAIKO

Danko

— Silentu donante, parolu ricevante. *Proverbaro Esperanta, Z.*

— Dankemo estas la memoro de la koro. *Franca.*

— La tago de bonfaro estas la antaŭtago de sendankemo. *Portugala.*

— Neniam faru servon al maljunuloj, ĉar ili ne havas tempon ĝin danki; nek al infanoj, ĉar ili ne havas kapablon ĝin memori. *Aristotelo.*

— Kiu ne kapablas danki komplezon, tiu ankaŭ ne kapablas fari ĝin. *Cicerono.*

— La dankemo de la plejmulto el la homoj estas nur sekreta deziro ricevi pli grandajn bonfarojn. *La Rochefoucauld.*

Kiel Zamenhof povus akiri famon

En Varsovio antaŭ kaj dum la milito kunvenadis ofte la pioniroj kaj diskutis pri la objekto de siaj zorgoj. Tie estis la fratoj de la Majstro (D-ro Leono kaj Felikso), Antoni Grabowski, Zakrzewski, Leo Belmont, D-ro Robin kaj aliaj. Iu fine diras: — “lo efektive mankas al Esperanto, por ke ĝi kaj ĝia kreinto akiru la famon.”

— Nu, kio mankas? Diru rapide, petis alia.

— Mankas la morto de nia amiko... ĉar dumviva glorio estas io tiel malofta!... Dum sufiĉas, ke oni mortu, por fariĝi fama.

— Mi do proponas, ke ni forkonduku la D-ron ekster Varsovion, dumnokte, kaj ni mortigu lin. Ĉu vi konsentas, D-ro?

— Jes, respondis D-ro Zamenhof, sed... mi preferas, ke tio estu iom pli... poste...

(*El Ora Libro*)